

ZGODOVINSKI ZBORNIK.

PRILOGA

LJUBLJANSKEMU ŠKOFIJSKEMU LISTU.



—ooo Izhaja v nedoločenih obrokih. ooo—

Osmo leto.

Ljubljana, meseca novembra 1895.

Številka 31.

Doneski

k zgodovini kočevske fare.

(Sestavil Viktor Steska.)

Sedma mrliška knjiga je od 2. sept. 1812. do maja 1821. Napis osme slove: VIII. *Sterbe-Buch der Stadt- und Dekanat-Pfarre Gottschee, seit 1ten May 1821 bis 13. Juli 1831, okrog pa Bisthum Laibach, Pfarr Decanat Bezirksobrigkeit Gottschee, Gubernium Laibach, Kreisamt Neustadtl.*

Vse potrebne rubrike so tiskane.

L. 1821. jih je umrlo	68
L. 1822. » » »	87
L. 1823. » » »	85
L. 1824. » » »	74
L. 1825. » » »	112
L. 1826. » » »	126
L. 1827. » » »	81

Na drugi strani prvega lista je opazka:

aetatis suae 72¼ J. und 18 Tage.

Sub Joanne Nepomuceno Tschinkl parochi et decano, consiliario consistoriali nec non scholarum circuli inspectore filio ex pago Schalkendorf oriundus Anno 1812 per Antonium Kautschitz Eppum Labacensem parochus et Decanus creatus in civitate Gottschee. Praefuit qua talis ab anno 1812 usque ad annum 1826 quo 19. Augusti hora quarta a meridie obdormivit in Domino. Secunditias celebravit 4ta Junii eiusdem anni praesente Reverendissimo Antonio Aloysio Wolf Eppo Labacensi, qui in hac solemnitate sermonem ex cathedra habuit. Valen-

tinus Preschern Decanus Reifnizensis, qui etiam adaugat sua praesentia solemnitate hanc, cronicum fecit:

Antonius Aloysius Princeps Eppus
senectutem venerans

Joannes Nepomucenus Tschinkl secunditians
clerus sacrificanti assistens

VIVant CVncti DIVina paCe preeMIatI.

Isthoc notatu dignum iudicavit: Andreas Luscher, defuncti Cooperator 1826. atque post obitum Decani Tschinkl, parochie et decanatus Administrator usque ad festum purificationis B. M. V. anni 1827.

V tej knjigi se nahaja tudi pilepljen tiskan mrliški list kneza Viljema Turjaškega, vojvode kočevskega; poleg tega pa se še nahaja na levici opazka:

Von dem Unterzeichneten wird hiermit im gegenwärtigen Sterberegister zum bleibenden Andenken beurkundet, dass der durchlauchtige, Hochgebohrne Herr Wilhelm Fürst v. Auersperg Herzog zu Gottschee am 16ten März 1822 im 73ten Lebensjahre an wiederholten Nervenschlage in Prag gestorben und dessen Herz in Gemässheit selbsteigener Anordnung nach Gottschee gebracht und in der hiesigen Stadtkirche nach abgehaltenem feyerlichen Exequium unter Assistenz des Herrn Pfarrers zu Mitterdorf Martin Rankl, dann des Herrn Pfarrers zu Mösl Michael Stonitsch, der Herrn Stadtkapläne Michael Wolf, Andreas Luscher und des Herrn

Katecheten Johann Munini am 4. April 1825 in einer verschlossenen Urne neben dem Herzen seines Veters Karl, Joseph, Anton Fürsten von Auersperg, Herzogen zu Gottschee, beygesetzt worden sey. Johann Tschinkl, Stadtpfarrer und Dechant.

L. 1826. 15. avg. Gnadendorf Nr. 11. Franz Gibek aus Jallub in Mähren gebürtig, kath. 23 J. alt, todtgeschossen von Räufern 13 bey dem Überfalle und Plünderung des herrschaftlichen Schlosses am 15. Aug. 1826, unversehen.

L. 1826. 19. in 22. avg. Gottschee Nr. 50. Dechant Tschinkl, qua die post discessum Labaco tamquam undecima hora 4 pomeridie defunctus est. 74 J. 3 M. 12 T. Brustwassersucht. Vers. Val. Preschern.

L. 1826. 27. sept. Gottschee Nr. 54. Nepomuk Regnard, Grundbuchsführer bey dem Fürsten Wilhelm Auersperg, 52 J. Brand der Eingeweide, welcher mittelst einer Schusswunde mit Kugel am 15. avg. bey der räuberischen Plünderung des herrschaftl. Schlosses verursacht wurde. Die Leiche ist nach gerichtlicher Beschau begraben worden.

L. 1826. 22. sept. Gottschee Nr. 69. Anton Vodnik gebürtig von Castagnoviza bey Triest, Knecht, 18 J. durch einen Kugelschuss an der Hirnschale der Räuber, am 15. August d. J. bey dem Überfalle und Plünderung des herrschaftl. Schlosses am Schädel verwundet und durch Brand gestorben. Versehen.

L. 1827. 25. Jänner Wilhelm Fürst Auersperg, Herzog zu Gottschee — — im 45 L. J. am Nervenschlage in Prag gestorben, Begraben zu Wlaschin. Priepfen je mrliški list.

L. 1827. 25. jan. je bil tolik sneg, da ni bilo možno ljudij obhajati.

L. 1827. 11. Juny. Gnadendorf Nr. 5. Franz Wallner 48 J. Bey einer Überschwemmung neben der Ziegelhütte ersoffen.

L. 1827. 31. julija je umrl Mihael Göstel, aus Preigel der Pfarre Pölland 19 J. durch einen tödtlichen Stich bei einer Rauferey, unversehen.

L. 1828. 22/10. gestorben in Schwarzenbach Nr. 24. Zwillinge an der Brust zusammengewachsen, Kinder des Mathias Gestel und Agnes Röthel.

1828. 10./5. Thomas Obermann, gewesener Pfarrer in Altlack pensionirt, 67 J. Vers. Schlagfluss.

Poročne matice.

Liber Imus Copulatorum. Str. 1 — 119. Od leta 1669 — 1732.

Prvi listi so odtrgani. Zapiski so malo točni.

L. 1671. so pisali tako: Die ut supra copulati sunt: Gregor Gliebe ex Kukendorf cum Maria ex Moschwolt

adstantibus Luca Hegler etiam ex Kukendorf. Navadno je le ena priča zapisana. Na strani 5 ima drugi dve priči, 3., 4., 5., 6., 7. pa le eno. 7. ima adst. fratre eius. Mesto *adstante* ali *adstantibus* je pisano tudi *praesente* ali *teste*. Na en dan je bilo navadno več porok. Pri nevestah so pisali le krstno imé, redkoma priimek, ki se pa vselej končuje na žensko končnico »in« na primer: Kressin, Krenin, Petschin, Kolmonin.

Na strani 9. beremo žensko pričo: adst. Paulus Grobner et Dna Catharina Plonsizin. Pozneje sta priči navadno en moški in ena ženska.

L. 1673. se začenja podpis duhovnikov, zelo nerazložno pisan.

Joannes Copriva ex civitate cum Catharina Ramorin, testis Leonardus ab Erberg.

Na isti strani: Cop. é Nob. Dnus Nicolaus de Tridigi cum Nob. Virgine Ursula ab Erberin, adstans erat Dnus Martinus Sukoviz. L. 1672 je bilo poročenih 42, 1673 — 31, 1674 — 30, 1675 — 25, 1676 — 20, 1677 — 25, 1678 — 23, 1687 — 13, 1688 — 43, 1729 — 33, 1730 — 30 parov.

Liber II. Copulatorum sega od 1732—1772.

Liber III. Copulatorum od leta 1772 — 1788. Pod naslovom je natančna slika dveh zaročencev, ki si roko podajata. Meseca maja 1784 se pričenjajo nemške rubrike. Na koncu potrjuje maire Kopriva, da je knjigo prevzel.

Četrta poročna knjiga sega od leta 1788 — 1812 in peta od l. 1816—1833. L. 1772 je bilo 48, l. 1787—19, l. 1788—31 parov.

Opomniti bi bilo, da je mrliška matica I. od leta 1669 vezana v pergamen, ki je popisan s frakturnimi črkami, črnimi in rdečimi. Vsebina je najbrže kaka homilija. Poročne matice I. je samo prva platnica vezana v pergamen in istotako popisana.

V četrti poročni knjigi se nahaja popis neke slavnosti iz l. 1803. Na prvi strani je namreč opazka: Pro aeterna memoria, v kateri popisuje dekan Frančišek Ser. Fayénz prihod nadškofa Brigido v Kočevje, ki je ob tej priliki posvetil v mašnika Daniela Fayénza in se vdeležil zlate maše župnika Ramutha. Datovan je spisek 30. sept. 1803. Slove pa tako-le:

Pro aeterna memoria.

Der September des Jahres 1803 wird in den Jahrbüchern des Herzogthums Gottschee auch für die späte Nachkommenschaft einer der merkwürdigsten Monathe verbleiben, denn Feyerlichkeiten mancher Art trafen zusammen, die uns die frohen Tage dieser Feyer unvergesslich machen. Schon den 3 ten September tratten Seine Hochfürstliche Gnaden unser Hochwürdigster Herr

Erzbischof, geborener Freyherr von Brigido ihre Reise mit dem Gefolge unter Begleitung des Hochwürdigsten Herrn Generalvicärs und Kanonikus Georg Gollmayer, dann, des Hochgeborenen und Hochwürdigsten Kanonikus Herrn Joh. Nep. Freyherrn von Taufferer und des Hochwürdigsten Herrn Stadtpfarrer und Kanonikus Leonhard von Schluderbach von Laibach nach Gottschee an, um unsern würdigsten Herrn Stadtpfarrer und Dechant Franz Seraph Fayenz einen auszeichnenden Beweis Ihres vorzüglichen Wohlwollens und besonderer Achtung dadurch zu geben, dass Hochdieselben geruheten dessen Neveu den Daniel Fayenz in unserer Stadt das hl. Sacrament der Priesterweihe zu ertheilen.

Hochselben verweilten den 6. Sept. zu Reifnitz, wochin sich dann den 7. früh unser würdigster Herr Dechant Franz Ser. Fayenz begab, um Seine Hochfürstliche Erzbischöfl. Gnaden ehrfurchtsvoll zu bewillkommen. Abends 6 Uhr trafen sodann Hochdieselben unter dem Donner der aufgepflanzten Böllner und Kanonen, unter dem Geläute aller Glocken und dem frohen Zurufen einer unendlichen Volksmenge, die von allen Gegenden des Herzogthums herbeiströmte, in Gottschee ein. Vor der Stadt stiegen Hochselben ab, und begaben sich unter Vortragung vieler Fahnen und unter dem von den 4 ansehnlichsten Bürgern dieser Stadt getragenen Himmel (od. Valdakin) in feyerlicher Procession in dassige Pfarrkirche, um daselbst das hlgste Altarsacrament anzubethen, während welcher heiligen Handlung auf dem Chore Trompeten und Pauken erschallten. Abends brachte Hr. Kromholz unser verdienstvolle Stadtlehrer, dem hohem Gaste eine Serenade mit blasenden Instrumenten. er erwarb sich dadurch um so mehr den ungetheiltesten Beifall, da der gute Fortgang in der Musik bei unserer Jugend ganz sein Werk ist, indem wir diesen Theil der Erziehung bloss seiner Bemühung und der Unterstützung unseres würdigsten Herrn Dechants verdanken, der nicht nur allein alle blasende Instrumente grossmüthig herbeischaffte, sondern dem wir auch die Vergrösserung unserer schönen Kirche, die neue prächtige Orgel und den gegenwärtigen Bau unseres 20 Klaffter hohen Thurmes zu verdanken haben.

Den 8. früh um 7 Uhr geschah unter Assistirung der hochwürdigsten Herrn Domherrn die feyerliche Einsegnung des Hr. Daniel Fayenz zur priesterlichen Würde in Beiseyn seines Oheims des Hochwürdigsten Herrn Dechants, dann der von Wonne durchdrungenen Eltern und Anverwandten des neugeweihten Priesters, worunter sich auch sein Oheim Herr Karl Fayenz, Inhaber der privilegirten k. k. Papierfabriken von Haidenschaft samt seinem Reisegefährten Herrn Coloman Friedrich, Praefect des Görzer-Gymnasiums befand, und

mehreren Tausend von Menschen. Nach geendigter Ordination ertheilten Seine hochfürstlichen Gnaden unzähligen Menschen von verschiedenen Alter und Geschlechte das hl. Sacrament der Firmung, worauf um 10 Uhr durch die Secunditz des Hochwürdigsten und jubilirten Priester und Pfarrers Herrn Ignatz Ramutha, eines Oheims des Neugeweithen die Feyerlichkeiten dieses Tages noch mehr verherrlicht wurden; nach welcher hl. Handlung unser Hochwürdigster Herr Erzbischof abermals, so wie auch Nachmittag dem herbeiströmenden Volke das Sacrament der Firmung ertheilte, auch am 9ten confirmirten Seine Hochfürstlichen Gnaden.

Den 11ten September war endlich der uns unvergessliche Tag des höchsten Entzückens und der unaussprechlichen Wohne; schon um 8. Uhr Morgens hielt Herr Martin Rankel seine erste feierliche hl. Messe in Gegenwart seiner Hochfürstlichen Gnaden unsers angebetteten Herrn Erzbischoffes; hierauf ertheilten Hochdieselben abermal dem herbeiströmenden Landvolke die hl. Confirmation; aus dem aus den eingesammelten Firmbändern erhellet, dass beinahe 2000 Menschen während dieser 3 Tage confirmirt wurden. Um halb 11 hieit der Hochwürdige Herr Leonard Prenner Pfarrer zu Riegg eine schön passende Rede von der Würde un den Pflichten eines Priester, wodurch er sich den lauten allgemeinen Beifall der höchsten Gäste erwarb. Endlich hielt um 11 Uhr Herr Daniel Fayenz Neveu unsers innigst verehrten Herrn Dechants, dessen allgemein bekannte unendlichen Verdienste zu ehren Seine Hochfürstliche Gnaden uns soviele Tage der unaussprechlichsten Wohne machten, unter Assistirung des hochw. Herrn Stadtpfarrers von Laibach Herrn Canonicus von Schluderbach das feyerliche erste heilige Messopfer unter einer trefflichen Vocal und Instrumentalmusik und unter mehrmals wiederhohlten Donner der Kanonen. Diese frohe Feyerlichkeit einzig in ihrer Art, wurde durch die hohe Gegenwart des Hochwürdigsten Herrn Fürsten und Erzbischofs sowohl als durch jene seiner Durchlaucht des Herrn Fürsten Wilhelm von Auersperg erstgeborenen Herrn Sohnes unsers gnädigst regierenden Herzogs noch mehr verherrlicht. Zu Mittag beehrten auch Hochdieselben beiden Herrn Fürsten unsern verehrtesten Herrn Dechant mit Ihrer hohen Gegenwart, wo an einer Tafel von 50 Gedecken und einer wohlbesetzten Musik unter Leitung des würdigen Herrn Stadtlehrers Kromholz gespeiset wurde. Endlich den 12 früh reisten Seine hochfürstlichen Gnaden unser innigstgeliebter Herr Erzbischof unter den heissesten Segnungen und Thränen des Dankes eines unzähligen Volkes von Gottschee ab; dessen Andenken in den dankbaren Herzen der Gottscheer nie auslöschen wird.

Den 25. September erneuerten sich in unserm Herzogthume die in der Stadt Gottschee gefeyerten Feste abermal, indem in der Pfarr Riegg Herr Mathias Krische, und in der Pfarr Mitterdorf Herr Georg Jonke ihr erstes heil. Messopfer darbringen werden.

Stadtppfarr Gottschee am 30ten 7ber 803.

*Franz Seraph Fayenz,
Stadtppfarrer, Dechant.*

Ali ni ta spis pravi otrok svoje dôbe? Opomniti bi bilo, da ni bil posvečen takrat le Daniel Fayenz, ampak tudi Martin Rankel, Matija Krische in Jurij Jonke; kar se izpozna iz dekanatskega zapisnika l. 1828.

V francoski dôbi so spisavali tudi mêri ali župani matice. Tako matico je poslal vsako leto mirilni sodnik mêru. Matica je imela pritisnjen pečat na vsaki lihi strani. Na levi je Ilirija z napisom: »Ilyrie 75 c.« na desni orel z napisom: »K. k. Cont. Stempel Illyrien F. 1.«

Rojstvo so tako-le vpisavali: Im Jahre achtzehn Hundert vierzehn den ersten des Monaths Jänner um neun Uhr Vormittag ist vor mir Johann Röthl Maire und Beamten des Personenstandes der Gemeinde Malgern im Departement Krain Martin König fünf und dreissig Jahre alt, Bauer, wohnt in Altlaag HNr. 30 erschienen, welcher mir ein Kind des weiblichen Geschlechtes vorwies, das von ihm Declaranten erzeuget und von Ursula geborene Eppichin dessen Gattin den ersten des Monaths Jänner um vier Uhr in der Frühe gebohren wurde, mit der Erklärung, dass er diesem Kinde den Vornahmen Maria geben wolle.

Nachdem die besagten Erklärungen und Vorzeigungen in Gegenwart des Joseph Kikel, fünf und vierzig Jahr alt, Bauer, und Michl. Morscher fünf und dreissig Jahr alt, Bauer, beide aus dem Dorfe Altlaag geschehen sind, haben der Vater und die Zeugen die gegenwärtige Geburtsurkunde nach vorhergegangener Vorlesung derselben, da Niemand von den anwesenden zu schreiben verstand, oder sich zu unterschreiben im Stande warn, so habe ich in ihrer Gegenwart die doppelten Exemplarien der Urkunde ausgefertigt und unterzeichnet.

Der Maire.

Poroke je vpisaval mêr. Tak vpis je dvojni oklic in spričevanje, da sta se dotičnika vzela. Oklici so se navadno vršili ob dvanajstih opoldne pred županovo hišo, potem se je oklic nabil na vrata, da ga je vsak lahko bral. Med prvim in drugim oklicem je moral minuti teden in do poroke zopet teden. Poroka se je vršila: Ženin, nevesta in priče (družinski svet = Familienrath) pridejo pred župana in ga prosijo, naj ju poroči. Ker se po dvojnem oklicu pred vrati ni nihče proti zakonu oglasil, prebere mêr vse listine in šesto

poglavje petega titula, in vpraša ženina in nevesto, če se vzameta. Ko potrdita, pove jima, da sta mož in žena (im Nahmen des Gesetzes den Auspruch that, dass — — durch die Ehe verbunden sind). Potem je mêr spisal poročni list in ga dal pričam podpisati, če so znale pisati.

Smrt so zapisavali: Im Jahre 1814 den 10. Jänner sind vor mir Johann Röthl Maire und Beamten des Personenstandes der Gemeinde Malgern im Canton Gottschee District Neustadtl und im Departement Krain, die 2 Zeugen nahmentlich Joseph Schleimer und Anton Haferle von Windischdorf erschienen und haben erklärt, dass den 10. Jänner die Maria Kroatbin 2 J. alt von Windischdorf Haus Nr. 14 gestorben ist, nach geschehener Erklärung und Vorlesung die Urkunde ausgefertigt und sie nach Vorlesung derselben, da niemand von den anwesenden Partheyen zu schreiben verstand, so habe ich in Ihrer Gegenwart die doppelten Exemplarien der Urkunde unterzeichnet.

Der Maire.

4.

Vseh duhovnikov, ki so službovali v Kočevju, ne bo mogoče nikdar našteti. Navesti hočem one, ki jih je bilo možno zaslediti. Od l. 1669 bo vrsta precej polna, ker so imena izpisana iz matic. Pridejane številke kažejo, da je ono leto duhovnik ondi pastiroval. S tem seveda ne trdim, da bi preje ali pozneje ne bil ondi v službi.

Prvi znani duhovnik je Herman iz l. 1393 (Mith. 1860 in 1862; Par. 1874.)

14. junija 1476 se bere vikar Daniel (Izv. 1891. str. 10.)

24. januarja 1482 in 29. januarja 1486 vicarius ad s. Barthol. Lucas (Izv. 1892, 54.)

13. decembra 1495 sta bila sledeča Kočevca posvečena v Čevdadu v mašnika: Baltazar, sin Jurija Rennerja in Leonard Grueber (de Chotze).

25. marca 1495 postane Kristijan, sin pok. krojača Ahaca (de Chocze) v oglejski cerkvi subdijakon na titul metliškega glavarja Žige Piersa in 20. maja 1497 v Čevdadu dijakon; tonzuro in manjše redove dobi 25. marca 1497 v Ogleju Koloman Franck; Gašpar, sin Jurija Rennerja (de Gotsche) prejme 25. dec. 1497 v Čevdadu dijakon in 10. marca 1498 mašništvo; 20. avgusta 1497 dobi tonzuro in manjše redove novomeški kanonik Michael Valler (de Chocze) in 10. marca 1498 br. Frančišek (de Gottsche), bivajoč v ljubljanskem frančiškanskem samostanu; 18. marca 1499 pa dobi subdijakon in v Čevdadu Pavel, sin pok. črevljarja Gašparja (de Gocze) na mizni titul Žige Piersa, cesarskega glavarja metliške grofije, in 30. marca 1499 dijakon (Izv. 1893. str. 23, 24.)

24. dec. 1497 dobi vikar cerkve sv. Jerneja (in Gottschee) Leonard Würfel, od patrijarha dovoljenje, da sme odvezovati od vseh pridržkov, razun od uboja. Kočevski župnik Luka Sichel (Parapat ima po Mitth. 1862 Lichtl) dá 7. marca 1498 svojo faro zopet v najem vikarju L. Würfelnu. (Izv. 1893, str. 24.)

20. junija 1504 je bil koč. vikar Gašpar Valar (Waller) od generalnega vikarja postavljen za sodnika v pravdi med ribniškim župnikom in naddijakonom Danielom in nekim Tomažem Eckerjem.

13. dec. 1505 je bil kočevski subdijakon Skolipeta od ribniškega naddijakona poslan v Videm. (Izv. 1892 str. 55.)

1524 Michael Waller (Mitth. 1862).

L. 1582 je bil kočevski župnik od patrijarha izobčen; odvezal ga je izobčenja vizitator Polidor pl. Montagnana in ga naredil začasnega komisarja nad ribniški naddijakonat. (Izv. 1892, str. 55.)

L. 1598 je župnikoval Krištof Plankl (Koblar bere Plank). Bil je sicer katoličan, a cerkev je zanemaril in premehek je bil, ker očitnih grešnikov ni kaznoval javno, ampak je rajši od njih jemal globo (Izv. 1892, str. 55). Najbrže je postal potem župnik Koprivniški (Nesselthal), dokler ni bil vmeščen za kanonika novomeškega l. 1604 21. marca. 7. marca 1619 je bil potrjen za župnika kamniškega in mesec pozneje za naddijakona gorenjskega, kakor je bil preje ribniški od leta 1614 nadalje, ko je dobil tudi beneficij sv. Andreja v Dobropoljah. Iz Kamnika je odšel, zakaj 5. marca je dobil to župnijo Mihael Valič. Ko je ta resignoval, dobil jo je zopet Krištof Plankl, ki je bil protonotarij apost., cesarski svetnik, naddijakon gorenjski, kanonik novomeški. V Ribnici ga je hotel umoriti neki Mat. Zadnik.

V to dóbo spadata tudi župnika Lenard in Jernej Zigelfest. Lenard pl. Zigelfest je namreč popustil katoliško vero in se poluteranil. Odstavljen je pridigoval v svoji hiši »nel luogo de Hozevia«, pravi ovadni list. Nadvojvoda ga ukaže zapreti, a prišel je l. 1613 sam pred vicedoma v Ljubljano in zastavil s sinom svojim Janezom, ki je bil tajnik pri deželnem glavarstvu, vse svoje in sinovo imovino, da se bode postavil pred sodbo, kadarkoli ga pokliče, ako mu za sedaj prizanese ječo in izpusti domov. Vlada ni privolila, toda vicedom Jožef Panizoll je bil Zigelfesta oprostil proti reverzu. Vicedom trdi, da je Zigelfest bil pred 20imi leti odstavljen, da je pa zopet dober katoličan in se je izkazal s spovednim listom. Zato se je 10. marcija l. 1615 vlada v Gradcu pritožila, da omenjeni odpadnik v Kočevju pohujšuje ljudi in odvrača od prave vere; vicedom naj ga prime in od sodišča do sodišča pošlje v Gradec. Sodnik, ki ga je vicedom skrivaj poslal v Kočevje, vrnil

se je sam z naznanilom, da je Lenart Zigelfest odpotoval, kam pa, nihče ne ve. Izid te obravnave ni znan. Bržkone je imenovan gospod umrl kot dober katoličan, ker l. 1638 je njemu in Jerneju Zigelfestu, ki sta bila oba župnika kočevska, v cerkvi grobne napise napravil Janez Albert Erberg, doktor sv. pisma in modroslovja. (Parap. Let. 1874. str. 87, 88. Dimitz III. 345.)

26. maja 1622 je dobil faro (Gotzheue) Štefan Zurentio. (Izv. 1893, 24.) Ribniški župnik Frančišek Vaccano se imenuje naddijakon ribniški in kočevski župnik. L. 1641 je postal vesoljni vikar v Ljubljani. Sicer pa nahajamo l. 1638 župnika Janeza Alberta Erberga. 23. maja 1639 je bil na cesarski predlog potrjen za župnika Ivan Herler. (Par. str. 100. Izv. 1893, str. 24.) Parapat poroča, da je bil Andrej Fyssenhwett (?) župnik do l. 1669, ko je z dekretom dne 25. aprila 1669 Vuk Engelbert Turjaški tamquam legitimus Dominus ac patronus mestno faro podelil Jeronimu pl. Stembergu. V reverzu je moral novo izvoljeni župnik obljubiti, da bo skrbel za spretnega učitelja in cerkvenika in za godbo. Dolgo ni župnikoval, zakaj že istega leta je umrl. 22. oktobra 1669 je prezentoval turjaški grof Jurija Oplaniča (Opplanitsch), dotlej župnika v Črmošnjicah. Ta je prvi župnik kočevski, ki je podpisan že v maticah. L. 1695 mu je nasledoval baron Franc Daniel Moshkon, ki je župnikoval 40 let, do †14. apr. 1735. Ta je bil doktor modroslovja in je dobil 21. febr. 1700 naddijakonsko čast, ker stari ribniški župnik Tomaž Renner za to ni bil več sposoben. T. Renner je umrl 1. nov. 1708. Njegov naslednik je bil zopet naddijakon ribniški. L. 1731 je bil posvečen v mašnika Jurij Sladkoina iz Kočevja. Po Moshkonovi smrti je bil župnik Frančišek Jakob Kossler (sacerdos ac parochus iubilatus) od l. 1735—1764.

Naslednik mu je bil Janez Matija Khern »A. A. L. L. et Philosophie nec non Theologiae Doctor, Pronotarius Apostolicus, consiliarius Archi-Episcopalis, Archiparochus et Decanus«. Parapat piše o njem, da je veroval v čarovnice, potrjeval in z veliko gorečnostjo zagovarjal še l. 1760 njih sežiganje v nalašč zato sezidanem st. lpu, imenovanem »Zauberthurm«. Imel je dva brata. prvi je bil kapelan pri njem, drugi turjaški oskrbnik v mestu. Na sv. Ignacija dan je hodil neki v Ljubljano pridigat, ker je bil menda (?) jezuit, o sv. Jerneju pa so očetje Jezusovega reda opravljali božjo službo v Kočevju. — Kernov naslednik do 17. jan. 1788 je bil Frančišek Karol Loy, ki je za ubožce in cerkvene potrebe naložil 5000 glđ. Umrl je 71 let star na št. 16. — Za njim je prišel Frančišek Ser. Fayenz, ki je župnikoval do 18. apr. 1812, ko je v župnišču št. 50 umrl 75 let in 7 mesecev star.

Za njegovega župnikovanja so zapustili cerkev sv. Jerneja in se preselili v mesto. V »Pro aeterna memoria« beremo o njem: »dem wir auch die Vergrößerung unserer schönen Kirche, die neue prächtige Orgel und den gegenwärtigen Bau unseres 20 Klaffter hohen Thurmes zu verdanken haben«. Bil je prvi dekan kočevski pod ljubljansko nadškofijo. Nasledoval mu je Janez Tschinkl, rojen v Schalkendorfu od l. 1812 do 19. avg. 1826. Dne 4. junija 1826 je slavil svojo zlato mašo; slavnostni govornik je bil škof Anton Alojzij Wolf sam.

Med Fayenzem in Tschinkl-om je bil administrator Martin Rankl, ki je moral oddati mēru cerkvene matice. — Matija Röthl je župnikoval od l. 1827 do 18. sept. 1836. Dekan je bil od l. 1829 Martin Rankl, župnik v Stari Cerkvi, ki je to službo opravljal do svoje smrti 16. avg. 1845. Janez Recher je bil župnik od l. 1836 do 13. jan. 1848, torej niti tri leta dekan; Michael Wolf od l. 1848 do 26. jan. 1860, Jožef Boner do leta 1864, Matej Kožuh od 28. sept. 1864 — 1868. Matija Strucel do l. 1869 in Jožef Novak do 11. nov. 1883. Sedanji dekan je Jožef Kresè od 24. aprila 1884.

Kapelan i v Kočevski fari: Mat. Peer 1673—1676; Janez K. Grabner 1673—1676; M. Christaniz 1674; Mihael Samide 1675—1676; Andrej Schneller (m. Schnöller) 1675; Mihael Walisch 1677; Egger (?) 1679; Matija Sturm 1683—1684, pozneje župnik reški; Matija Ramor 1683—1686, pozneje župnik koprivniški; Janez Cusoltig 1683—1687; Jožef Jurij Peer 1684—1704, ko je umrl 21. sept. v Kočevju; Andrej Egger 1693—1695; Janez K. Berko 1690—1695; Jernej Egger 1695—1728 (curatus loci); Jan. Tschinkel 1698—1700; Mat. Straus 1702—1704; Jožef Schober 1703—1704; Janez Schusteritsch 1704; Jurij Jaklitsch 1705—1711; Janez Fux 1705—1715; Janez Oslonitsch 1711—1712; Jožef Khren 1714; Janez Loy od 1714—1715; Matija Verderber 1715—1727 [najprej vikar potem kapelan (cooperator)]; Janez Kikhel 1722—1723; Mihael Voischakh 1728—1735; Janez Stariha 1728; Matija Rankel 1733—1744; Jožef Frančišek Copriva 1735—1754; Frančišek Jožef Torta 1735—1739; Matija Fux 1740—1743; Antonij Prenner 1746—1767; Jan. Stenberg 1747—1752 (primissarius); J. Moraviz 1751, samo enkrat vpisan; Janez Frid. Cern (Khern in Kern) 1755—1765; Janez Renilovitsch, primissarius 1756. L. 1747 sta mu sodnik Matija Jauth in starejšinstvo zagotovila kot absol. rhetorju titulum mensae iz dohodkov kočevskega mesta. Pravilno bi se moral pisati Ranilovitsch; Mih. Vidosch 1757; Jan. Copriva 1758—1770; Damian Mertschun 1762—1784; bil je zaporedoma katehet, beneficijat in kapelan; Matija Jac. Ramor 1762—1787, manemissarius, potem vicarius; Fr. Fayenz 1766—1788, vikar, potem kapelan; Pavel Sturm 1764—1773 mane-

missarius, potem vicarius; Nicolaus de Knesenhoff 1769—1780, vikar, kapelan, potem postal parochus in Termis; Anton Jurij Walisch 1770—1786; Fortunat Paulitsch 1774—1794; Jurij Paulitsch 1774; Jurij Loretsch 1775—1780; Jožef Ranilovitsch 1775; Anton Peerz, 12. febr. presbyter cum facult. Rmi Dni Archidiac. 1779—1780 curatus. Ignacij Kreuzmeyer 1781—1805, beneficijat; vikar in kurat; Matija Röthel 1782—1788; Jan. Nep. Tschinkel 1783; Lenard Prenner 1785—1800; Jožef Weiss 1788; Janez Kreuzmeyer 1785; Tomaž Oberman 1796; Anton Kraschabitz 1798—1801; Matija Osterman 1799—1803; Michael Jonke 1801—1807; Martin Rankl 1804—1812; Daniel Fayenz (= Fajenzi) 1805—1813, l. 1823 capell. loc. v Boroveu (Morobitz), l. 1828 na Topli Rebri; Matija Krische 1813—1814; Jurij Verderber 1816; Andrej Luscher 1816—1827; Janez Petrouschitsch, katehet 1819—1820; Mihael Wolf, 1820—1827, pozneje dekan od l. 1848—1860; Janez Munini, katehet 1821—1822; Jožef Antontschitsch 1824 do 29. marca 1829; Franč. Dolicel 1830.

Kapelan i od l. 1830. Mihael Wolf 1821—1831; Frančišek Draschler 1827—1831; And. Saiz 1831—1832; Fr. Kaliger 1832—1834; Jožef Nachtigall 1833—1834; Blaž Leben 1835—1844; Jernej Medved 1835; Janez Olipič 1836—1840; Jakob Stresen 1841—1842; Martin Skubic 1843—1849; Peter Krištofič 1845—1852; Matija Marolt 1849—1851; Jožef Krombholz 1852; J. Kroškovic 1853—1855; Simon Pleničar 1853—1856; Peter Teran 1856—1857; Matija Kulavic 1857—1858; Franč. Svetlin 1858—1860; Janez Premerstein 1859—1860; Ignacij Gregorič 1861; Matija Kuhelj 1861—1862; Gustav Molj 1862—1863; Feliks Knific 1863—1864; Wiljem Gasperin 1864—1865; Matej Jereb 1865—1868; Franč. Schweiger 1869—1870; Franč. Petrovčič 1871—1875. Lovro Gantar 1. okt. 1875—1881; Jakob Lebar od 22. febr. 1876 do 23. apr. 1877; Franč. Kadunc 1882; Peter Berčič od 12. okt. 1882 do 10. jan. 1884; Janez Smrekar od 10. jan. 1884 do 12. okt. 1886; Janez Kunauer od 1. julija 1887 do 1889; Anton Kraimer 1889 do 16. jan. 1891; Viktor Steska od 5. sept. 1891.

Beneficijati: Jurij Tomec 1831; Jurij Gornik 1832—1836; Andrej Škrabec 1838—1842; Lovro Pintar 1843; Daniel Terček 1843—1844; Stanislav Schranz 1844—1846; Žužek 1847; A. Wonča 1848—1849; Lovro Bernik 1850—1851; Frančišek Indihar 1852—1853; Franč. Svetlin 1854—1856; Janez Rozman 1857—1861; Primož Jan 1861—1864; Janez Ažman 1865—1868; Matija Prijatelj 1869—1871; Jurij Rozman od nov. 1872; od okt. 1873 Martin Molek; od okt. 1874 Jožef Romè; do 1. okt. 1875 Lovro Gantar. Od l. 1881 do sept. 1884

prof. Janez Komljanec; Jožef Porubski od 1. sept. 1884 do 10. jan. 1887; Janez Kunauer od 4. jan. 1887 do 1. jun. 1887; Janez Hromec od 20. jul. 1887 do 1. avg. 1888; Anton Krainer od 1. avg. 1888—1889, Andrej

Plečnik od 1. 1889—1890; Franč. Birk od 9. sept. 1890 do 26. apr. 1892; Janez Lovšin od 9. maja 1892.*)

*) Od l. 1800 dalje duhovnikov ne navajam po maticah, ampak po seznamu, ki se hrani v župnijskem arhivu.

(Nadaljevanje prih.)

Duhovniška bratovščina sv. Mihaela v Mengšu.

(Od leta 1667 do 1799.)

(Konec.)

Anno 1719.

Illma Dna, Dna **Catharina Cordula ab Egg.**

Illma Dna **Maria Catharina a Wolwiz**, obiit 21. Decembris 1721.

Illmus Dnus, Dnus **Joannes Adamus Rasp Comes in Kreitberg.**

Anno 1721.

Honoratus Vir **Simon Sabukowiz**, p. t. aedituus Wodicii.

Illma ac Adm. Rda Dna, Dna **Maria Cordula a Liechtenberg**, Scti Dominici Ordinis in Michelstetten Professa.

Illma Domicella **Rosina Theresia Comitissa a Liechtenberg.**

Anno 1722.

Perillustris Dnus **Laurentius Daniel a Wolwiz.**

Perillustris Dna **Susanna Felicitas a Wolwiz.**

Honoratus Vir **Andreas Illouschek**, organista et aedituus Mons-purgi.

Anno 1723.

Illmus Dnus, Dnus **Carolus Josephus Daniel Comes a Reising** etc.

Anno 1724.

Adm. Rda ac Religiosa Dna **Maria Rosa Zezkherin**, Ord. S. Dominici in Michelstetten Professa.

Adm. Rda ac Religiosa Dna **Maria Constantia ab Erberg**, Ord. S. Dominici in Michelstetten Professa.

Adm. Rda ac Religiosa Dna **Maria Catharina Plauzhin**, Ord. S. Dominici in Michelstetten Professa.

Nobilis Dnus **Josephus Leopoldus Gappmayr**, caes. telonii in Humez praefectus, eiusque Dna coniux **Maria Anna Josepha Theresia**, nata **Baronissa Ramschischlin.**

Anno 1725.

Adm. Rda, Religiosa ac Illma Dna **Ignatia Maria a Liechtenberg**, S. Dominici Ord. in Michelstetten Professa.

Adm. Rda, ac Religiosa Dna **Anna Christina a Sellenitsch**, S. Dominici Ordinis in Michelstetten Professa.

Nobilis Dnus **Joannes Carolus Dietrich**, Scriba in Michelstetten.

Anno 1727.

Illmus et Excellmus D. D. **Wolfgangus Waichardus Comes a Gallenberg**, Capitaneus.

Illmus Dnus **Sigefridus Balthasar Comes a Gallenberg.**

Illmus Dnus **Sigefridus ab Aichelburg**, cum Illma conjuge sua **Maria Elisabetha nata ex L. Baronibus a Jebornik.**

Anno 1728.

Sigismundus Conradus Skerpin de Oberfeldt.

Anno 1729.

Illmus Dnus **Sigismundus Antonius Vrsini S. R. I. Comes a Blagay.**

Anno 1743.

D. **Valentinus Götzl**, chori regens Litopoli.

Anno 1748.

D. **Jacobus Plaport**, Magister postae ad S. Oswaldum.

Anno 1751.

D. **Ludovicus Jacobus Dietrich**, Caesareus Telonarius Hyperlabaci.

D. **Maria Anna**, eiusdem uxor.

Anno 1753.

D. **Josephus Carolus Khern**, praefectus Comitatus Gottscheviensis.

Anno 1754.

Perillustris Domicella **M. Josepha de Prekerfeldt** in Altenburg.

Anno 1756.

Jacobus Widiz ex inferiori Monspurg.

D. **Josephus Gross**, praefectus in Reuttenburg.

D. **Hermanus Deu**, praefectus in Sbur.

D. **Leopoldus Alexander ab Hohenwarth**, Provincialis.

Anno 1757.

Domicella **Antonia ex L. B. ab Apfaltrern** in Stein.

Anno 1759.

D. **Anna Rosina Dietrichin**, Hyperlabaci.

D. **Francisca Frizhkin** in Neustatl.

Anno 1760.

D. **Donatus Dietrich**, praefectus Seisenbergi.

D. **Maria Cordula**, ejusdem uxor.

D. **Franciscus Xav. Dietrich**, officialis Michlstadii.

Honesta virgo **Maria Anna Duskin** in Neystatl.

Anno 1761.

D. **Joannes Michael Shrom**, praefectus Rudolfswerdae.

D. **Daniel Kern**, Praefectus Gottscheviae.

D. **Maria Elisabetha** ejusdem conjux.

Anno 1762.

- D. **Josephus Clemenz**, Sacerdos.
 D. **Maria Anna Fabianin**, vidua Seisenbergi.
 D. **Philippus Sketl**, officialis Labaci.
 Honestus Vir **Joannes Crishe** in Ruesbach.

Anno 1763.

- Perilustris Dna **Maria Anna de Rastern**.
 Perilustris Domicela **Rosalia de Rastern**.
 Perilustris Dnus **Josephus Ernestus a Skerlich** et ejusdem
 Dna uxor **Maria Anna**.

Anno 1765.

- Perilustris Domicella **Maria Anna de Rastern**.

Anno 1767.

- Illmus Dnus Dnus **Josephus L. B. ab Apffaltrern**, et Illma
 DD. ejus conjux **Maria Rosalia**.
 D. **Andreas Sovan**, Praefectus in Mokriz, et Dna ejusdem conjux
Anna Maria.
 Virgo **Maria Elisabetha Ostroshnikin**.

Anno 1768.

- Illma Domicella **Maria Theresia Ex L. B. a Gall**.
 Perillustris Domicella **Maria Catharina a Shemenitsh**.
 Perillustris Dna **Maria Anna Shrökingerin de Neidenberg**.
 Perilustris Dna **Anna Maria Elisabetha Wulovizhin**.

Anno 1772.

- Nobilis Dnus **Joannes Ernestus Emerl**, Praefectus in Ober-
 Roitsh.

Anno 1774.

- Nobilis Domicella **Maria Anna de Enzenberg**.

Anno 1775.

- D. Joannes **Mihael Tshitsheg**, Praefectas in Erlachstain.

Anno 1776.

- Nobilis Dnus **Joannes Bapt. Zitteneg**, dominus Arcis Mons-
 purg et
 Dna ejusdem Conjux **Maria Rosalia**.

Anno 1778.

- Honorabilis vir **Bartholomaeus Detela**, Caupo extra Gonobiz
 in Tepana.

Anno 1779.

- Illmus D. D. **Franciscus Salesius L. B. de Dienersperg** D. D.
 Poniculis in Styria.
 Illustrissima et Reverendissima DD. **Mater Maria Nepomucena
 de Pettavar**, Priorissa in Studeniz.

Anno 1782.

- Nobilis Dominus **Joannes Suetlin**, praefectus in Radelstein.

Anno 1785.

- Nobilis Dnus **Joannes Bapta Zitteneg** cum consorte sua Dna
Rosalia Dni Arcis Monspurg, Insignis noster Benefactor.

Razven tega zapisnika imela je bratovščina tudi še posebno knjigo, v katero je zapisavala vse svoje dohodke, svoje glavnice in ustanove, sploh celo svoje premoženje. Posamezni odlomki te knjige, ki so se nam ohranili, kažejo nam le deloma gmotno stanje naše bratovščine. Iz teh zapiskov razvidimo, da je imela n. pr. 1763. leta 8225 gld. 17 kr. premoženja, ki je od tega časa naprej vsled vsakoletnega čistega preostanka naraščalo za okroglih 500 gld. Koliko je znašalo njeno premoženje tedaj, ko je posegla po njem roka cesarja Jožefa II., iz ohranjenih listin ni razvidno.

Njeno premoženje šlo je namreč v verski zaklad, ki je prevzel ob enem nalogo, skrbeti za izpolnjevanje ustanovnih dolžnostij, katere je imela duhovniška bratovščina. V ta namen izločila je vlada svoj čas glavnico 1183 gld. 20 kr., naloženo v posebni obligaciji. Prvotnih 142 sv. maš skrčil je verski zaklad — kedaj, s kako pravico in pod katerimi pogoji, nam ni znano — na 35 in sicer takole: 1. Za Aleša Wetzsteina bile so opraviti na leto 4 sv. maše, verski zaklad skrčil jih je na eno samo, katero opravlja duhovnik v Podstenjah; 2. Za Josipa Bala, njegovo sorodstvo in njegove dobrotnike bilo je opraviti prvotno 50 sv. maš, verski zaklad je skrčil ustanovo tako, da se jih bere sedaj samo 13 in sicer jih opravlja ekspozit v Podstenjah 3, kapelan v Cerkljah na Dolenjskem 5, župnik na Preloki pa 5; 3. Za Frančiška Ludovika Schreiberja in njegove sorodnike bilo je opraviti 24 sv. maš, verski zaklad jih je skrčil samo na 6 ter jih naložil župniku na Preloki; 4. Za Katarino Dinzlin opravljal se je prvotno letnih 52 sv. maš, a skrčili so jih na 12 in tudi naložili župniku na Preloki; 5. Za Andreja Dollmeinerja (Tollmainer, gl. Zgod. Zbornik 383) opravljala je bratovščina 12 sv. maš, verski zaklad skrčil jih je na 3 in naložil župniku na Preloki. — To malo število svetih maš, ki se opravljajo na skrajnih mejah škofije, je sedaj edini sled nekdanje sloveče duhovniške bratovščine sv. Mihaela v Mengšu.

Vsebinska. Doneski k zgodovini kočevske fare. (Nadaljevanje.) — Duhovniška bratovščina sv. Mihaela v Mengšu. (Konec.)